

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การซื้อ การจ้าง ในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Factor Affecting Procurement in Construction by Government Agencies using Electronic Bidding (e - Bidding)

Case Study: Srinakharinwirot University

ศรัณย์ จุลปาน อธิธิพร ศิริสวัสดิ์*

ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

63 หมู่ 7 ต.อ.อ.อ.อ. อ.อ.อ.อ. จ.นครนายก 26120

*Corresponding author: E-mail: ittiporn@swu.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการซื้อ การจ้างของหน่วยงานภาครัฐในโครงการก่อสร้างที่มีราคากลางมากกว่า 2 ล้านบาทขึ้นไปมีวิธีการซื้อ การจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e-bidding) ถือว่าเป็นวิธีที่ใหม่ จึงทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความสับสน ไม่เข้าใจขั้นตอนของกระบวนการซื้อ การจ้าง ซึ่งมีขั้นตอนที่ไม่คุ้นเคยและแยกเป็นหลายกระบวนการ อาจปฏิบัติงานผิดพลาดทำให้เกิดความล่าช้าส่งผลกระทบต่อกระบวนการเริ่มต้นการซื้อ การจ้าง ฉะนั้นต้องมีการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขกระบวนการให้มีประสิทธิภาพในการซื้อ การจ้างให้ได้มาซึ่งผู้รับจ้างของโครงการก่อสร้าง โดยการศึกษาวิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการอภิปรายกลุ่มเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เพื่อมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ แก่นสาระ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตัวอย่าง คือ กลุ่มของเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานภาครัฐภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 9 หน่วยงาน และกลุ่มของผู้กำกับภาครัฐ จำนวน 8 ราย

ผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์และการอภิปรายกลุ่มพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การซื้อ การจ้าง ภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์มีปัจจัยหลักด้วยกันอยู่ 3 อย่างคือ 1. จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เกิดจากความไม่ชำนาญในการซื้อ การจ้าง เนื่องจากวิธีการประกวดราคา แบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่งมีการเริ่มใช้จึงทำให้เจ้าหน้าที่พัสดุยังขาดความเชี่ยวชาญในการทำงาน 2. ตัวระบบการ จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) โดยระบบนั้นยังคงใหม่จึงทำให้เกิดจุดที่ยังไม่มีความเข้าใจในขอบเขตการทำงานของ ระบบ และ 3. กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ มีขั้นตอนที่ไม่คุ้นเคยจึงทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การซื้อ การจ้าง งานก่อสร้าง หน่วยงานภาครัฐ ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

ABSTRACT

At present, procurement in government agencies over 2 million Baht is done by Electronic Bidding or commonly known as "e-bidding". E-bidding is relatively new with many

procedures, causing confusion and delay among those involved, Research described in this document was conducted in order to find recommendations to improve e-bidding. To do so, data and information on e-bidding problems were gathered from target groups by two means: (i) in depth interviews, and (ii) group discussion. They are followed by data comparison and analysis. Nine target groups are selected from: (i) inventory staff of government agency in srinakharinwirot university, and (ii) their counterparts in commercial sector.

Results of analysis reveal that causes of e-bidding problems are: (i) lack of experience of personnel involved in e-bidding procedures, (ii) e-bidding system (e-GP) is new and (iii) e-bidding procedures are complicated.

Keyword: Procurement, Construction, Government Agencies, Electronic Bidding (e - bidding)

1. บทนำ

การซื้อการจ้างในภาครัฐของประเทศไทยนั้น เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2498 โดยได้มีการกำหนดระเบียบงานพัสดุเกี่ยวกับการซื้อการจ้างของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งหน่วยงานราชการ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม สำนักงาน หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือในต่างประเทศ แต่ไม่รวมถึง รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น โดยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2498 [1] ออกมาเพื่อควบคุมการซื้อการจ้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยได้มีการกำหนดวิธีการซื้อการจ้างได้ 3 วิธีคือ 1. วิธีสามัญ 2.วิธีประกวดราคา และ 3.วิธีพิเศษ ซึ่งในปี พ.ศ.2521 ได้มีเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2498 จนออกมาเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 [2] เพิ่มเติมระเบียบที่ว่าด้วยเรื่องของการจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคาร เมื่อมาถึงปี พ.ศ.2535 ได้มีการแก้ไขจำแนกประเภทของการซื้อการจ้าง ออกเป็น 5 วิธี คือ 1. วิธีตกลงราคา 2.วิธีการสอบราคา 3.วิธีการประกวดราคา 4. วิธีพิเศษ และ 5.วิธีกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นที่มาของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 [3] ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ได้มี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2549 (e-auction) [4] ใช้สำหรับการจัดหาพัสดุที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป เพื่อเพิ่มโปร่งใสและตรวจสอบได้ในขั้นตอนการซื้อการจ้าง จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2558 ได้มีการเพิ่มวิธีแนวทางในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e – market) และ ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e – bidding) [5] โดยถือปฏิบัติมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งในอนาคตอันใกล้ภาครัฐมีแนวทางที่จะจัดทำกฎหมายปรับปรุงการซื้อการจ้างออกมาจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเป็นกฎหมายพระราชบัญญัติการซื้อการจ้าง

ในประเทศไทย โครงการก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐนั้น การที่จะได้ตัวแทนผู้รับจ้างจะมาจากกระบวนการซื้อการจ้างโดยผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ผ่านหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าของโครงการนั้นๆ ทำให้ขั้นตอนในการซื้อการจ้าง มีขั้นตอนที่ซับซ้อนและมีการตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ จึงทำให้กระบวนการที่จะเกิดโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐต้องใช้ระยะเวลา อาจเกิดความล่าช้าตามมา โดยโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ กระบวนการที่จะได้มาซึ่งโครงการก่อสร้างนั้นต้องเริ่มจากการวางแผนโครงการตามความต้องการของ

ทางหน่วยงานภาครัฐเพื่อทำการเสนอตั้งแผนงบประมาณก่อสร้างประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณโครงการก่อสร้างแล้วจึงทำการซื้อการจ้างโครงการตามงบประมาณที่ได้รับมา โดยการซื้อการจ้างโครงการนั้นแบ่งออกเป็นอีกหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวงเงินงบประมาณของโครงการนั้นๆ [6] หลังจากที่ผู้รับจ้างจากการซื้อการจ้างจึงจะเข้าสู่กระบวนการของการทำสัญญาและการบริหารโครงการก่อสร้างต่อไปจนโครงการนั้นแล้วเสร็จ

การซื้อการจ้างในปัจจุบันนั้นมีการซื้อการจ้างอยู่ 6 วิธี คือ 1.วิธีตกลงราคา 2.วิธีการสอบราคา 3.วิธีการประกวดราคา 4.วิธีพิเศษ 5.วิธีการพิเศษ และ 6. วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) จัดทำเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการซื้อการจ้างและพัสดุภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนทั่วถึง เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการรหัสสินค้าและบริการภาครัฐ เก็บข้อมูลของหน่วยจัดซื้อ และข้อมูลผู้ค้าสำหรับการจัดซื้อ จัดจ้างรูปแบบต่างๆ เชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง และเป็นต้นแบบการประมวลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐ เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริต ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานตามระเบียบ ลดความซ้ำซ้อนของการบันทึกข้อมูล ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถติดตามข้อมูลในระบบได้แบบปัจจุบัน (Online Real Time) รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้ [7] ระบบ e-GP พัฒนาให้ครอบคลุมทุกกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและครอบคลุมวิธีการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด 12 วิธี ดังนี้คือ 1.วิธีตกลงราคา 2.วิธีสอบราคา 3.วิธีประกวดราคา 4.วิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ 5.วิธีพิเศษ 6.วิธีการพิเศษ 7.จ้างที่ปรึกษาวิธีตกลง 8.จ้างที่ปรึกษาวิธีคัดเลือก 9.จ้างออกแบบวิธีตกลง 10.จ้างออกแบบวิธีคัดเลือก 11.จ้างออกแบบวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด และ 12.จ้างออกแบบวิธีพิเศษ โดยในปัจจุบันระบบ e-GP ระยะที่ 3 ได้มีการเพิ่มการซื้อการจ้างด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) และวิธี

ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) เพื่อให้การซื้อจ้างของหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและมีมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ถือเป็นวิธีที่ยังคงใหม่อยู่ จึงทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความสับสน ไม่เข้าใจขั้นตอนของกระบวนการซื้อการจ้าง ซึ่งมีขั้นตอนที่ไม่คุ้นเคยและแยกเป็นหลายกระบวนการ อาจปฏิบัติงานผิดพลาดทำให้เกิดความล่าช้าส่งผลกระทบต่อกระบวนการเริ่มต้นการซื้อการจ้าง เพราะฉะนั้นกระบวนการในการซื้อการจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขกระบวนการให้มีประสิทธิภาพในการซื้อการจ้างให้ได้มาซึ่งผู้รับจ้างของโครงการก่อสร้าง และโครงการก่อสร้างสามารถเริ่มต้นดำเนินการได้ ทั้งนี้ในการวิจัยนี้จะไม่รวมถึงขั้นตอนที่เกิดปัญหาในกระบวนการออกแบบและการออกรางแบบงบประมาณจากทางภาครัฐ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบเกิดขึ้นในกระบวนการซื้อการจ้างโดยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ และติดตามขั้นตอนในกระบวนการซื้อการจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาทำให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการซื้อการจ้างของโครงการก่อสร้างโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบในขั้นตอนการก่อสร้าง

3. ระเบียบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะทำการเก็บข้อมูลแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) เพื่อจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อการจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงลึก 2.การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เพื่อให้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนข้อมูลในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง

หลังการเก็บข้อมูล จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 วิธี คือ 1.วิธีวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) [8] วิเคราะห์วางแผนทางการวิเคราะห์เบื้องต้นโดยใช้ทฤษฎีจัดระบบข้อมูลและแยกประเภทของข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เพื่อตีความ พยายามตีความหมายออกมาจากข้อมูลที่มีอยู่ โดยการหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ความสัมพันธ์ ต่างๆ โดยแบ่งการตีความเป็น 2 แบบ คือ แบบบรรยาย และแบบสร้างความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากกระบวนการตีความ 2.วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) [9] นำข้อมูลที่ได้ออกไปเทียบเคียงหรือเปรียบเทียบกับเหตุการณ์อื่น เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างกันที่เกิดขึ้น และ 3.วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) [10] ศึกษาเนื้อหาของสาระสัมพันธ์ โดยการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ได้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์เนื้อหา ให้ทราบถึงเนื้อหา โครงสร้าง ลำดับของเนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด และผลจากการแยกแยะแจกแจงเนื้อหา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้มีรวม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่พัสดุหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเป็นหลัก โดยที่ไม่มีประกาศข้อกำหนดที่ใช้กันในงานภายใน โดยมีหน่วยงานดังนี้ 1.คณะทันตแพทยศาสตร์ 2.คณะวิศวกรรมศาสตร์ 3.คณะกายภาพบำบัด 4.คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร 5.สถาบันวิจัย พัฒนาและสาธิตการศึกษา 6.สำนักหอสมุดกลาง 7.สำนักคอมพิวเตอร์ 8.โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และ 9.ศูนย์พัฒนาสภาพกายภาพ การจัดการขนส่งและความปลอดภัย รวมจำนวน 9 หน่วยงาน และกลุ่มของผู้ค้ำกับภาครัฐเสนอราคาด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ 1.บริษัทแทนเจนต์เอ็นจีเนียริ่ง จำกัด 2.บริษัทบ้านอัสสนา จำกัด 3.บริษัทวี.สถาปัตย์ จำกัด 4.บริษัทซีเอ็มแกรนด์ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด 5.บริษัทชายนาคีเทคท์ จำกัด 6.บริษัทเกียรติวิลาส จำกัด

7.บริษัทเอส.เค.เพาเวอร์เอเบิล จำกัด และ 8.ห้างหุ้นส่วน จำกัดธนกฤตเจริญโชค รวมจำนวน 8 ราย

4. อุปกรณ์และวิธีการ

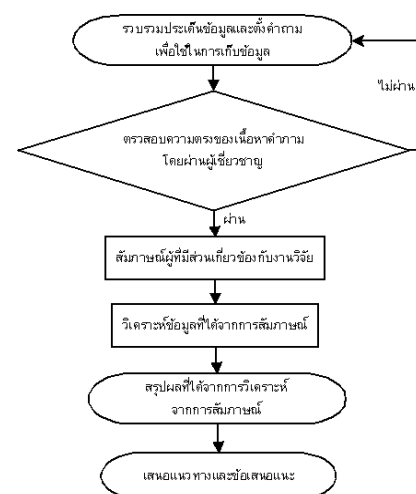
4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้การเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง [11] และใช้การเก็บข้อมูลแบบอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) โดยกำหนดประเด็นคำถามกำหนดขึ้นไว้ในการสนทนาอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งมีการสัมภาษณ์ด้วยคำถามทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด

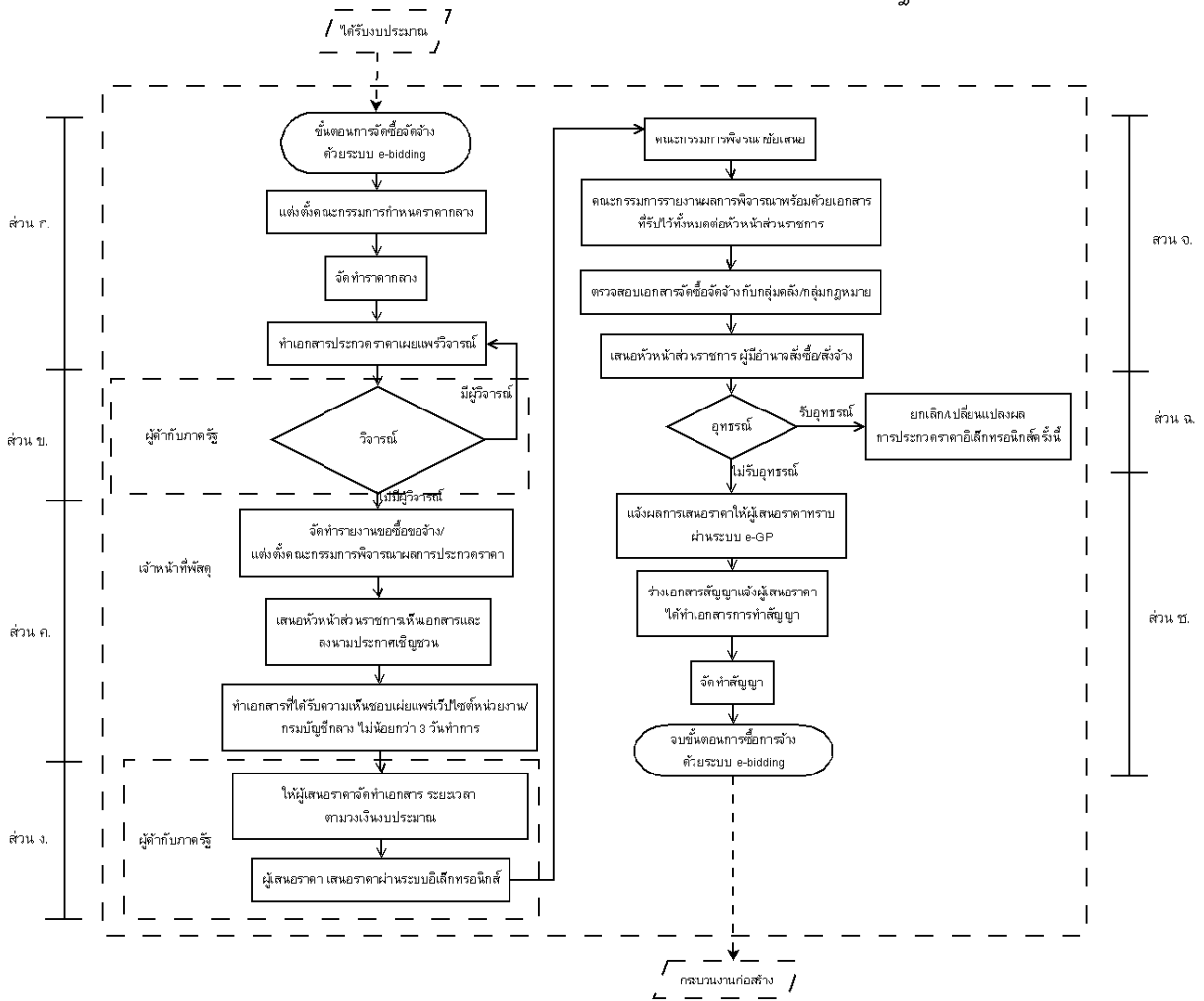
4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซื้อ การจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือในส่วนเจ้าหน้าที่พัสดุหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และในส่วนของผู้ค้ำกับภาครัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) เพื่อวิเคราะห์จัดกลุ่ม แยกหมวดของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการในการเก็บข้อมูล โดยขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

รูปที่ 2 ผังแสดงขั้นตอนการซื้อการจัดจ้างด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) จากผลการวิจัย

5. ผลการวิจัย

1.ศึกษาขั้นตอนของการซื้อการจัดจ้างของโครงการก่อสร้างของภาครัฐ จากการศึกษาโดยการวิเคราะห์แก่นสาระที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ กระบวนการซื้อการจัดจ้างภาครัฐนั้นจะทำการซื้อการจัดจ้างบนระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e- GP) โดยจากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการซื้อการจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ในขั้นตอนการซื้อการจัดจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ 2 กลุ่มหลัก ๆ คือ 1. ในกลุ่มของหน่วยงานภาครัฐ จะดำเนินการผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ โดยเจ้าหน้าที่พัสดุจะมีส่วนในเกือบทุกกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังแสดงในรูปที่ 2 ผังขั้นตอนของการซื้อการจัดจ้างด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (ส่วน ก. ค. จ.

และ ช.) และ 2. ในกลุ่มของผู้ค้ากับภาครัฐ ในกระบวนการที่เกี่ยวข้องจะอยู่ในส่วนของการวิจารณ์ร่างเอกสารประกวดราคา (ส่วน ข.) การจัดทำเอกสารและการเสนอราคาผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (ส่วน ง.) และการอุทธรณ์ผลของผู้ค้ากับภาครัฐ (ส่วน ฉ.)

โดยจากการสัมภาษณ์ขั้นตอนในการซื้อการจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า กระบวนการเริ่มต้นจากเข้าสู่ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ทั้งในส่วนของผู้ค้ากับภาครัฐ (เจ้าหน้าที่พัสดุ) และในส่วนของผู้ค้ากับภาครัฐติดต่อบริษัทส่งข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.gprocurement.go.th> [12] ดังแสดงในรูปที่ 3 เพื่อเข้าสู่ระบบดำเนินการต่อไปโดยระบบจะแยกในส่วนของผู้ค้ากับพัสดุและผู้ค้ากับภาครัฐออกจากกัน

จากการที่ได้สัมภาษณ์ในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่พัสดุ พบว่า กระบวนการเริ่มวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์จะเริ่มจากการใส่ข้อมูลเพิ่มโครงการใหม่ และในการกรอกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่างๆ ของโครงการนั้นๆ ดังแสดงในรูปที่ 4

รูปที่ 3 การเข้าสู่ระบบ e-GP

โดยเจ้าหน้าที่พัสดุจะกรอกข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่จะทำการประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจะได้ข้อมูลรวมออกมาเป็นร่างเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

รูปที่ 4 การเพิ่มโครงการใหม่ในระบบ e-GP

หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการเสนอรายงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 27 ไปพร้อมกับร่างประกาศและร่างเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ดังแสดงในรูปที่ 5 ผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เพื่อขอความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ร่างประกาศและร่างเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ทางเว็บไซต์ของส่วนราชการและเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อย

กว่า 3 วันทำการ ในกรณีที่มียังเงินในการซื้อการจ้างไม่เกินหนึ่งล้านบาท และไม่น้อยกว่า 5 วันทำการ ในกรณีที่มียังเงินในการซื้อการจ้างเกินกว่าหนึ่งล้านบาท เพื่อให้ผู้ค้ำกับภาครัฐได้มีเวลาพิจารณาร่างประกาศและร่างประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

รูปที่ 5 ร่างเอกสารประกวดราคา
ในระบบจัดซื้อจัดจ้าง

หลังจากผ่านการพิจารณาร่างประกาศและร่างเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์แล้วจะดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ดังแสดงในรูปที่ 6 เพื่อเชิญชวนให้ผู้สนใจเข้ายื่นประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของส่วนราชการและเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง โดยผ่านทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ตามวัน และเวลาที่ได้กำหนดไว้ในประกาศไม่น้อยกว่า 3 วันทำการในกรณีที่มียังเงินในการซื้อการจ้างไม่เกินหนึ่งล้านบาท และไม่น้อยกว่า 5 วันทำการ ในกรณีที่มียังเงินในการซื้อการจ้างเกินกว่าหนึ่งล้านบาท

รูปที่ 6 เอกสารประกาศเชิญชวน
ในระบบ e-GP

หลังจากที่ทำการซื้อเอกสาร ผู้ค้ำกับทางภาครัฐทำการเข้าสู่ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-

GP) ดังแสดงในรูปที่ 7 และจะต้องทำการเสนอราคาตามวันและเวลาที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา ดังแสดงในรูปที่ 8

รูปที่ 7 ระบบ e-GP ของผู้ค้ากับภาครัฐ

รูปที่ 8 เสนอราคาของผู้ค้ากับภาครัฐ

เมื่อทำการเสนอราคาแล้วเสร็จให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่ในการรับเอกสารเสนอราคา จัดพิมพ์เอกสารเสนอราคาของผู้เสนอราคาทุกราย รายละเอียด ลงนามในเอกสารทุกแผ่น และพิจารณาผลการเสนอราคา โดยพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติและมีข้อเสนอทางเทคนิคหรือรายละเอียดคุณสมบัติเฉพาะครบถ้วน ถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศและเอกสารประกวดราคา และคัดเลือกผู้ชนะการเสนอราคา ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ชนะการเสนอราคาตามที่ได้ประกาศ แล้วจึงรายงานผลการพิจารณาพร้อมความเห็นและเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้าส่วนราชการ โดยผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ พร้อมเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างก่อนแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอราคาทุกรายทราบ และประกาศผลการพิจารณาในเว็บไซต์ของส่วนราชการและเว็บไซต์ของ

กรมบัญชีกลางต่อไปเพื่อดำเนินการในขั้นตอนของการทำสัญญาก่อนเริ่มต้นโครงการต่อไป

2. การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบกับการซื้อ การจ้าง จากการเก็บข้อมูลในส่วนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานพัสดุและผู้ค้ากับภาครัฐ จะแบ่งผลกระทบออกเป็น 6 ส่วน ดังแสดงในรูปที่ 2 โดยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นจำนวนและร้อยละ

	ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	9	37.50
	หญิง	15	62.50
	รวม	24	100.00
2. อายุ	ต่ำกว่า 35 ปี	2	8.33
	อยู่ระหว่าง 35 – 45 ปี	7	29.17
	มากกว่า 45 ปี	15	62.50
	รวม	24	100.00
3. วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	0	0.00
	ระดับปริญญาตรี	11	45.83
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	13	54.17
	รวม	24	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	2	8.33
	อยู่ระหว่าง 5 – 10 ปี	6	25.00
	มากกว่า 10 ปี	16	66.67
	รวม	24	100.00

ขั้นตอนส่วน ก. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากราคากลาง โดยราคากลางนั้นจะต้องทำให้แล้วเสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว ถ้าราคากลางของวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ ต้นเดือนตามการผันผวนของตลาดจะต้องจัดทำราคากลางใหม่ ขั้นตอนส่วน ข. นั้นไม่พบว่ามีข้อมูลมีผลกระทบขั้นตอนส่วน ค. ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดในขั้นตอนของการกรอกข้อมูลกรอกข้อมูลผ่านทางระบบ e-GP ซึ่งในการกรอกข้อมูลนั้นการแก้ไขหลังจากที่ทำการยืนยันข้อมูลแล้วจะไม่สามารถย้อนกลับมาแก้ไขใหม่ได้ ซึ่งบางครั้งมี

ข้อผิดพลาดทำให้ไม่สามารถแก้ไขใดๆได้ และต้องยกเลิกประกาศในภายหลัง และในส่วนของเอกสารประกวดราคานั้นพบว่า ผลกระทบเกิดจากการที่เอกสารประกวดราคาในส่วนที่ประกาศเผยแพร่ในเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางนั้นไม่ตรงกับส่วนของหน่วยงาน ขั้นตอนส่วน ง. ผลกระทบจะอยู่ที่การที่ผู้ค้ากับภาครัฐนั้นไม่ได้รับคำอธิบายข้อสงสัยในรายละเอียดของแบบก่อสร้างและขาดการชี้แจงสถานที่ก่อสร้างก่อนการประกวดราคา การประมาณราคาที่ทำดำเนินการในการประกวดราคาอาจมีความผิดพลาดและมีผลกระทบจากระบบ e-GP ซึ่งในการทำการซื้อการจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์นั้นต้องทำผ่านระบบ e-GP ทั้งหมดเท่านั้น ผู้ค้ากับภาครัฐจึงมีความสับสนในช่วงแรก

ขั้นตอนส่วน จ. ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือการพิจารณาเอกสารที่ต้องทำการพิมพ์เอกสารทุกอย่างออกมาเพื่อพิจารณานั้น เอกสารมีจำนวนมากทำให้เกิดความสับสนเป็นอย่างมากในการตรวจสอบ กรณีต้นฉบับที่ผู้ค้ากับภาครัฐส่งมาเป็นฉบับสี อาจต้องพิมพ์เป็นสีด้วย ในขั้นตอนส่วน ฉ. ไม่พบว่ามีผลกระทบ โดยขั้นตอนนี้จะมีผลกระทบในกรณีที่มีการอุทธรณ์ผล ซึ่งจะส่งผลกับเวลาที่ใช้ในการพิจารณาการอุทธรณ์ ทำให้ขั้นตอนในการจัดทำสัญญาและเริ่มต้นโครงการล่าช้าออกไป และในขั้นตอนสุดท้ายส่วน ช. ไม่พบว่ามีผลกระทบที่เกิดขึ้น

กล่าวโดยภาพรวมในทุกส่วนนั้นจะพบว่าผลกระทบที่เกี่ยวกับขั้นตอนในกระบวนการ e-bidding นั้นเกิดจากความไม่คุ้นเคย มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในช่วงระยะแรกของการประกาศใช้การซื้อการจ้างด้วยวิธี e-bidding ทำให้การดำเนินงานนั้นเกิดความล่าช้า สามารถสรุปข้อมูลได้ดังตารางที่ 2

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในทั้ง 2 ส่วนทั้งในส่วนของผู้ค้าและผู้รับจ้างและผู้ค้ากับภาครัฐ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นเรื่องใหม่ จึงให้ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ

ประสบการณ์ในการทำงานและการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล ไม่ส่งผลโดยตรงต่อผลกระทบต่อการซื้อการจ้างโดยในส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่พัสดุจากการสัมภาษณ์ที่แสดงในผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนส่วน ก. ขั้นตอนในการจัดทำราคากลางของการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เกิดจากการวางแผนการจัดทำราคากลางไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่ราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ราคาวัสดุจะมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ต้นเดือนประมาณวันที่ 5-10 ราคากลางจึงควรดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและยืนยันราคากลางก่อนนำเสนอหัวหน้าส่วนราชการประมาณวันที่ 15-20 ของเดือน แนวทางในการแก้ไขปัญหาต้องทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความชำนาญในกระบวนการจัดทำราคากลางของการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ให้ทันในกรอบของเวลาก่อนราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลง

ในขั้นตอนส่วน ค. ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดจากรูปแบบของระบบ e-GP นั้น รูปแบบของตัวระบบที่ทำการกรอกข้อมูลมีส่วนที่เชื่อมโยงกันในหลายจุดแต่ไม่มีการแนะนำชี้ถึงจุดที่ควรระวังถึงการเชื่อมโยงของข้อมูล เช่น การลบรูปแบบและใส่ วัน-เวลาใหม่เข้าไปแทนที่ซึ่งจะมีผลทำให้ช่วงเวลาในรูปแบบของระบบนั้นเกิดการประมวลผลวัน-เวลาใหม่หมดทุกส่วนจึงทำให้เกิดความผิดพลาดของวันที่ที่แสดงในเอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งส่งผลกระทบให้ตัวประกาศประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ฉบับที่ประกาศไปแล้วมีข้อผิดพลาดต้องทำการยกเลิกและต้องเริ่มกระบวนการใหม่ซึ่งเป็นผลมาจากขอบเขตจำกัดของตัวระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แนวทางในการแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น ในส่วนของรูปแบบของตัวระบบควรต้องแสดงให้เห็นว่าการกรอกข้อมูลในช่องใดๆ จะส่งผลกระทบต่อส่วนใดอื่นอีกบ้าง หรืออาจจะทำเป็นช่องสีแดงแจ้งเตือนถึงการเปลี่ยนแปลงแล้วเกิดความเชื่อมโยงในหลายๆส่วน เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานเกิดความระมัดระวังถึงผลที่จะเกิดขึ้น และก่อนทำการส่งข้อมูลเข้าตัวระบบ e-GP ระบบอาจต้องกำหนดบังคับให้ผู้ใช้ ส่งทำการพิมพ์ข้อมูลออกมาตรวจสอบก่อนอย่างละเอียดก่อน ผู้ใช้จึงจะทำการส่ง

ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เดียวและการอภิปรายกลุ่ม

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากราคากลาง	ขั้นตอนในการจัดทำ ราคากลาง ราคาวस्तุมีการ เปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ต้น เดือน จึงต้องทำให้สมบูรณ์ โดยเร็ว ก่อนที่ราคาวस्तุมี การเปลี่ยนแปลง ซึ่งถ้ามี การเปลี่ยนแปลงจะต้อง จัดทำราคากลางใหม่
ส่วน ข. ผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- ไม่มี ส่วน ใน ผลกระทบ	การวิจารณ์ร่างเอกสาร และร่างประกวดราคา ไม่ พบผลกระทบ เนื่องจาก ผู้ค้ากับภาครัฐมักเห็นชอบ หรือไม่ให้ความสำคัญใน การตรวจสอบร่างก่อน ทำ ให้ไม่มีผู้วิจารณ์ในขั้นตอน นี้ ซึ่งจะส่งผลในภายหลัง ได้
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- รูปแบบใน ส่วน ของระบบ e-GP	การกรอกข้อมูลลงในตัว ระบบ e-GP นั้น จะมี รูปแบบที่ทางระบบ e-GP ให้ทำการกรอกแต่มี บางส่วนมีการกำหนด รูปแบบได้ ถ้ามีการแก้ไข จะเชื่อมโยงกันกับข้อมูล ส่วนอื่นๆ ซึ่งเมื่อส่งข้อมูล ไปแล้วจะไม่สามารถทำ การแก้ไขได้ ส่งผลให้ต้อง ยกเลิกเอกสารประกวด ราคา และต้องจัดทำ ประกาศใหม่ตั้งแต่ขั้นตอน แรก
	- เอกสารประกาศ และ เอกสาร ประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์	เอกสารประกาศและ เอกสารประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ทำการ เผยแพร่ลงในตัวระบบ e- GP กับในส่วนที่อยู่ใน หน่วยงานราชการ อาจมี เนื้อหาไม่ตรงกันได้

ส่วน ง. ผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- การอธิบายแบบ ก่อสร้างและการดู สถานที่ก่อสร้าง	ไม่ได้รับการอธิบายแบบ รูป รายการ และ รายละเอียด และไม่มี การชี้แจงการดูสถานที่ก่อน ทำการยื่นประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งข้อมูล ได้จากแบบหรือคำอธิบาย เป็นตัวอักษรนั้นอาจเข้าใจ ได้ไม่ตรงกันซึ่งส่งผลให้ การคำนวณราคาก่อนยื่น ราคา นั้น เกิด ความ คลาดเคลื่อน
ส่วน จ. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- การพิมพ์ เอกสารเพื่อ ตรวจสอบ และ พิจารณาผล	ในการตรวจสอบ พิจารณาคุณสมบัติของ ผู้ค้ากับภาครัฐ ต้องทำการ พิมพ์ข้อมูลของผู้ค้าทุกคน ออกมาจากตัวระบบ e-GP ถ้าโครงการที่มีผู้ค้า ประกวดราคาจำนวนมากก็ ต้องพิมพ์ออกมาทั้งหมด กรณีเอกสารบางส่วนเป็น เอกสารสีจะต้องพิมพ์ให้ ออกมาเป็นสีด้วยเพราะ เป็นการแยกระหว่าง เอกสารจริงหรือสำเนาจึง ทำให้เปลี่ยนทรัพยากรของ ทางภาครัฐเป็นจำนวนมาก
ส่วน ฉ. ผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- ไม่มี ส่วน ใน ผลกระทบ	จะมีผลกระทบกรณีมี การอุทธรณ์ผล เนื่องจาก ต้องใช้เวลาพิจารณาการ อุทธรณ์ ผลตามกรอบ ระเบียบราชการ
ส่วน ช. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- ไม่มี ส่วน ใน ผลกระทบ	ส่วนนี้เป็นขั้นตอนการ ประกาศผู้ชนะการประกวด ราคาอิเล็กทรอนิกส์ก่อน จัดทำสัญญาซึ่งเป็นสัญญา มาตรฐานของหน่วยงาน ราชการ และก่อนเริ่ม โครงการในขั้นถัดไป

ข้อมูลออกได้ ผลกระทบต่อมาที่เกิดขึ้นคือผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เกิดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติเช่น เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ทำการประกาศในตัวระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลางไม่ตรงกับที่ได้ประกาศกับหน่วยงานที่ทำการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเกิดมาจากการตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานขาดความเชี่ยวชาญในกระบวนการทำงานและการตรวจสอบข้อมูลแนวทางในการแก้ไขต้องมีการตรวจสอบข้อมูลโดยผู้ปฏิบัติงานอย่างละเอียดก่อนทำเผยแพร่เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นบนระบบมีฉะนั้นอาจเสียเวลาในการดำเนินงานใหม่ได้ หรืออาจให้ระบบเปิดรับข้อมูลแบบปลายเปิด เช่นมีหัวข้อสุดท้ายในการรับข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ไม่มีแสดงในหัวข้อหลัก ในขั้นตอนส่วน จ. ผลกระทบเกิดจากตัวกระบวนการในการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ค้ากับภาครัฐ ต้องทำการพิมพ์ข้อมูลที่ทางผู้ค้ากับภาครัฐที่ได้ทำการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ออกมาเพื่อพิจารณาซึ่งมีจำนวนมากและมีบางหน้าเอกสารเป็นสีต้องทำการพิมพ์ออกมาเป็นสี ซึ่งในแต่ละโครงการนั้นมีจำนวนผู้ค้ากับภาครัฐจำนวนมาก ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรของทางภาครัฐ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขคือ อาจจะพิมพ์เอกสารออกมาเป็นสีขาวดำ แต่กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ค้ากับภาครัฐต้องทำการเปิดเอกสารต้นฉบับที่ได้มาจากข้อมูลที่ทางผู้ค้ากับภาครัฐได้ส่งมาควบคู่ไปกับการพิจารณา และในขั้นตอนส่วน ข. ในส่วนนี้ไม่พบข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นในกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เพราะในส่วนนี้เป็นเพียงการแจ้งผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์และการจัดทำสัญญาก่อนเริ่มต้นโครงการซึ่งเป็นสัญญามาตรฐานของหน่วยงานราชการ

ส่วนภาคผู้ค้ากับภาครัฐที่จะมีผลกระทบที่พิจารณาใน 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ ขั้นตอนส่วน ข. ในส่วนนี้ไม่พบข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นในกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากกระบวนการนี้เป็นกระบวนการผู้ค้ากับภาครัฐมักจะเห็นชอบร่างประกาศ

และร่างประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ให้ความสำคัญในการตรวจสอบก่อน ซึ่งอาจจะส่งผลขึ้นมาในภายหลังในการบริหารสัญญาก่อสร้างได้ขั้นตอนส่วน ง. ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดจากการขาดการอธิบายแบบรูป รายการ และรายละเอียดและไม่มี การชี้แจงประกอบการดูสถานที่ก่อนทำการซื้อการจ้าง เช่น ในงานก่อสร้างเพื่อปรับปรุง ผู้ค้าไม่สามารถรับฟัง คำชี้แจงหรือสำรวจสาธารณูปโภคที่ดินหรือบริเวณรอบข้างของโครงการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องได้อย่างละเอียด ซึ่งรายละเอียดที่แสดงในแบบรูป รายการ ที่กำหนดมาอาจไม่เพียงพอ ทำให้การประเมินราคามีความคลาดเคลื่อน ส่งผลในอนาคตอาจเกิดงานเพิ่มงานลดได้ โดยผลกระทบเกิดจากการที่ตัวกระบวนการประกวดราคาต้องการตัดโอกาสการเจอกันโดยตรงของผู้ค้ากับภาครัฐกับผู้ค้ากับภาครัฐรายอื่นๆ และผู้ค้ากับภาครัฐกับหน่วยงานที่ทำการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ และขั้นตอนส่วน จ. ในส่วนนี้ไม่พบข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นในกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ถ้าไม่มีการอุทธรณ์ผล แต่ถ้าเกิดมีการอุทธรณ์ผลต้องทำการอุทธรณ์ภายใน 15 วัน และพิจารณาผลของการอุทธรณ์ภายใน 30 วัน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระยะเวลาการดำเนินการที่ต้องมีระยะเวลามากขึ้นโดยจากข้อมูลที่ได้จากผู้ค้ากับภาครัฐและเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ สามารถแจกแจงความถี่ของกลุ่มที่พบในผลกระทบที่เกิดขึ้นได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้วแสดงตามตารางที่ 3

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

ผลกระทบที่มีต่อกระบวนการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐสามารถแบ่งผลกระทบหลักๆ ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1.จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เกิดจากความไม่ชำนาญในการซื้อการจ้าง เนื่องจากวิธีการประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่งมีการเริ่มใช้งานจึงทำให้เจ้าหน้าที่พัสดุยังขาดความเชี่ยวชาญในการดำเนินงาน 2.ตัวระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) โดยระบบนั้นยังคงใหม่จึงทำให้เกิดจุดที่ยังไม่มี

ความเข้าใจในการทำงาน ควรมีการประเมินผลและนำข้อจำกัดของระบบแนะนำผู้ใช้ระบบให้เข้าใจหรือสร้างระบบให้มีการตรวจสอบข้อมูลก่อนส่งข้อมูลเข้าระบบ และ 3.กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ มีขั้นตอนในการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่คุ้นเคย จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและถูกกำหนดโดยกรอบเวลาที่ไม่ยืดหยุ่น ไม่สามารถเร่งรัดให้การดำเนินงานเร็วขึ้นได้ ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อแสดงกรณีศึกษาตัวอย่างที่มีปัญหา เพิ่มเติมความเข้าใจให้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจไปแนวทางเดียวกัน

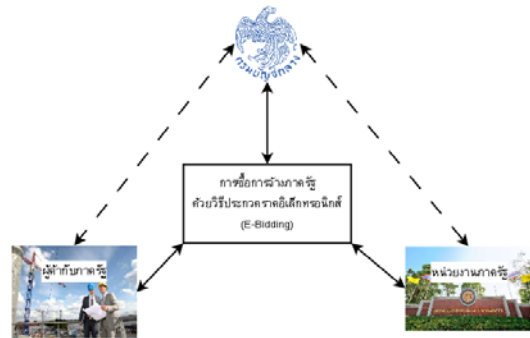
ตารางที่ 3 ข้อมูลผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

ผลกระทบที่ได้จากการวิจัย	ค่าความถี่ (%)
1.บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์	
- ขาดความชำนาญ ประสบการณ์	80
- ขาดความเข้าใจในกระบวนการ	80
2.ตัวระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)	
- ระบบยังมีข้อจำกัดในบางส่วน	70
- ไม่สามารถแก้ไขย้อนหลังได้	100
3.กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์	
- กระบวนการมีความไม่คุ้นเคย	60
- มีกรอบเวลาที่ยืดหยุ่นน้อย	80

ด้านผู้ที่มีส่วนในกระบวนการการซื้อการจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์พบมีผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วน คือ กรมบัญชีกลาง(ระบบ e-GP) หน่วยงานภาครัฐ และผู้ค้ากับภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐจะติดต่อโดยตรงกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (e-GP) ระบบจะเป็นตัวกลางในการซื้อการจ้างของภาครัฐผ่านหน่วยงานกลาง คือ กรมบัญชีกลาง และผู้ค้าจะทำการ

ซื้อการจ้างผ่านกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (e-GP) เท่านั้น โดยผู้ค้ากับภาครัฐจะไม่สามารถรู้ว่าผู้ค้ารายใดบ้างที่จะเข้าทำการประกวดราคา ทำให้เกิดความโปร่งใส โดยหน่วยงานของภาครัฐอาจมีการปรึกษากับทางหน่วยงานกลางของรัฐเช่นเดียวกับทางผู้ค้า แต่ผู้ค้ากับทางภาครัฐไม่สามารถปรึกษากับทางหน่วยงานของภาครัฐโดยตรงเนื่องจากเป็นข้อจำกัดของวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์นี้ ดังแสดงในรูปที่ 9

การซื้อการจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ นั้นจะมีคุณภาพต้องมีความพร้อมทั้งอุปกรณ์และบุคลากร โดยต้องมีความเข้าใจในระบบเพื่อให้เกิดประสบการณ์ ต้องมีการฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญ ลดข้อบกพร่องในการใช้งานระบบ และปฏิบัติตามกรอบของกระบวนการให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

รูปที่ 9 ผู้เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างภาครัฐด้วยวิธี e-bidding

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

บทความนี้เสนอผลกระทบเฉพาะวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ จึงควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมถึงผลกระทบของวิธีการซื้อการจ้างอื่นๆ เช่น วิธีการสอบราคา วิธีการประกวดราคา วิธีพิเศษ เป็นต้น และการได้มาซึ่งผู้ออกแบบ การจ้างที่ปรึกษาของทางภาครัฐในอนาคต โดยอาจนำผลการวิจัยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นๆ ที่ใช้การซื้อการจ้างโดยใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเป็นหลัก รวมไปถึงการศึกษาในหน่วยงานภาครัฐที่อื่นๆ มีการออกคำสั่งเพิ่มเติมการซื้อการจ้างเป็นของตนเอง

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2498 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ, (2498).
- [2] สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ, (2521).
- [3] สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ, (2535).
- [4] สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2549 (e-Auction). กรุงเทพฯ, (2549).
- [5] สำนักนายกรัฐมนตรี. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding). กรุงเทพฯ, (2558).
- [6] คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ. การขยายระยะเวลากำหนดวงเงินวิธีการจัดหาพัสดุโดยยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และยกเว้นการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding). กรุงเทพฯ : กรมบัญชีกลาง, (2559).
- [7] ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. (2016, Jun. 19). การเกร็ดความรู้จัดซื้อจัดจ้าง. [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา:
http://www.gprocurement.go.th/wps/wcm/connect/egp2/egp/egp_news_others/tips_egp_proc/?WCM_PI=1&WCM_PI=1&WCM_Page.96fdf4804f1ac6e3a5c4f7cd226560d7=1
- [8] ศิริรัตน์ ศรีโปลา. (2016, Jun. 15). การวิจัยเชิงคุณภาพและ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา:
<http://www.nu.msu.ac.th/2010/km/ppt-sirirat.pdf>
- [9] เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2016, Jun. 15). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis).[Online].Available:<http://www.drmanage.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538654690>
- [10] สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2016, Jun. 15). การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis). [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา:
<http://www.nstda.or.th/nstda-plan/296-knowledges/21103-content-analysis>
- [11] บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์, (2535).
- [12] กลุ่มงานมาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ สำนักมาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. คู่มือวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding) สำหรับรับหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง, (2558).